

UZAKTAN EĞİTİM DÖKÜMANI TARİH

13- 19 NİSAN KLASİK ÜRETİM VE ENDÜSTRİYEL ÜRETİM

SANAI İNKLABI ÖNCESİ ÜRETİM

Osmanlı devletinde kuruluş döneminde üretim daha ziyade tarıma dayalı idi. Devlet eliyle yürütülen üretim el tezgahları marifetiyle sınırlı sayıda bir sanayiye ifade ediyordu.

Tımar sistemi Osmanlı sanayisinin temelini oluşturmaktaydı.

TIMAR SİSTEMİ: Osmanlı toprak sistemini ifade eden tımar sistemi asker ya da devlet memurlarının maaşları karşılığında belli bölgelerin vergi toplama hakkının bu kişilere verilmesini ifade eder.

Bu kişiler bu vergileri toplama karşılığında **TIMARLI SİPAHİ** adı verilen atlı birlikler yetiştirirdi.

LONCA TEŞKİLATI

Osmanlı esnaf teşkilatı olan lonca teşkilatının temeli 13. 14. yy görülen ahilik teşkilatına dayanır.**Ahi kardeş** anlamına gelip bu sistemde farklı üretim dalında çalışan esnaf ve zanaatkar mevcut olup her esnaf kolu bir loncaya sahiptir.lonca teşkilatı esnaf arasında birlik beraberliğini sağlarken mal arzını karşılamakta ayrıca hammadde ihtiyacını karşılamakta üretilen ürünlerin fiyatını belirleyip karaborsacılığı önlemekte kalite kontrol yapmaktadır.Usta- çırak ilişkisi içinde çalışan loncalarda dükkan açma iznine **gedik sistemi** adı verilirdi. Herhangi bir şekilde yanlış yapan esnafın dükkan açma izni iptal edilmekte ve buna ise **pabucu dama atılma** adı verilirdi.Örneğin yanlış bir şekilde ayakkabı imal eden bir ustanın bu ayakkabıları dama atılır böylece teşir edilir idi.Loncalar her ne kadar günümüzün işçi sendikalarına benzese de lonca sistemi daha karmaşık ve sert kuralları olan bir yapıya sahipti.*Osmanlı esnaf teşkilatı olan loncaları kendinden önceki Türk-İslam devletlerindeki esnaf teşkilatlarından ayıran en önemli nokta buraya Gayr-i Müslimlerinde girebilmesi idi.Her loncanın **orta sandık yada teavün sandığı** adı verilen yardımlaşma sandığı vardı.

Lonca teşkilatında üretim küçük el tezgahlarında yapıldığı ve kapalı bir sistem olduğu için Avrupa da gerçekleşen sanayi devrimi ve seri üretim karşısında tutunamadı.

3. Selim ve 2. Mahmut dönemlerindeki sanayileşme hamleleri askeri saha ile sınırlı idi ve temeli yoktu. Bu nedenle başarılı olamadı. Özellikle kapitülasyonların etkisi ve 1838 balta limanı ticaret antlaşması adeta Osmanlı devletini hammadde ve Pazar ülkesi haline getirdi.Bu durum Osmanlı sanayisinin çökmesine neden oldu.

Bu duruma karşı Osmanlı idaresi 1840- 1860 arasında Batı tarzı fabrika ve imalathaneler açıldı.Boğaz içi vapur işletmesi için **ŞİRKET-İ HAYRİYE** açıldı.1863 yılında sultan ahmette tarım ve sanayi ürünlerinin tanıtıldığı ilk sergi açıldı.

Bu dönemde Anadolu da ilk demir yolu İzmir- aydın ve İzmir- Turgutlu arasında yapıldı. Yine 1900-1908 arasında şam- Medine arasında yapılan hicaz demir yolu da önemlidir.